

Lausunto
16.9.2025
M R-L / SM

Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Varsinais-Suomen liiton asiantuntijalausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi:

Varsinais-Suomessa on erinomaiset aluerakenteelliset edellytykset kestäväälle asunto- ja työmarkkina-alueelle, jos junaliikenne otetaan alueellisen joukkoliikenteen rungoksi. Alueellinen junaliikenne sisältyy niin Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman, maakuntakaavan kuin edunvalvonnan tavoitteisiin. Varsinais-Suomen liitto ja kunnat ovat laatineet useita selvityksiä koskien muun muassa organisoitumisen ja kustannustenjaon vaihtoehtoja sekä uusien asemapaikkojen kehittämistä kaikilla kolmella ratasuunnalla. Radanvarsikunnat tekevät parhaillaan yhteistyötä alueellisen junaliikenteen käynnistämiseksi kaksivuotisessa Varsinais-Suomen lähijunat -projektissa.

Lakimuutos henkilöjunaliikenteen toimivaltaisesta viranomaisesta on tärkeä osa raidemarkkinan avaamista. Pitkällä aikavälillä toimivalta ostoliikenteen tilaamisessa voisi olla valtion lisäksi myös Varsinais-Suomessa. Ensi vaiheessa kokonaisuuksien kilpailutus voi olla järkevintä toteuttaa Traficom-vetoisesti, kuitenkin huomioimalla alueellinen erityistuntemus. Varsinais-Suomi on tyytyväinen, että esityksestä on lausuntokierroksen jälkeen poistettu pienten hankintojen suorahankintarajoitus, sillä luonnosvaiheessa esitetyt rajoitukset EU:n kynnysarvorajan alittavissa sopimuksissa olisivat voineet tosiasiaassa haitata uusien toimijoiden markkinoille pääsyä.

Varsinais-Suomen liitto muistuttaa, että alueellisen junaliikenteen laajentaminen on kokonaisuus, joka edellyttää lainsäädännön uudistamisen ja valmistelussa olevan kalustoyhtiön lisäksi ostoliikenteen reilua uudistamista sekä infraparannuksia. Varsinais-Suomi on tällä hetkellä Etelä-Suomen ainoa maakunta, joka ei kuulu valtion ostoliikenteen piiriin. Alueellista junaliikennettä tuetaan Helsingin, Tampereen, Lahden, Kouvolan ja Kotkan muodostamalla alueella. Valtio on päättänyt tukea henkilöjunaliikenneteen aloittamista lisäksi Rauman ja Tampereen välillä vuodesta 2027 alkaen.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 16.6.2025, että 2030-luvulla henkilöjunien ostoliikennettä on tarkoitus jatkaa nykyisessä laajuudessa. Lisäliikennettä on mahdollisuus hankkia, jos kunnat sen rahoittavat. Varsinais-Suomi katsoo linjauksen lisäävän alueiden eriarvoista kohtelua, mikäli valtio ei osallistu lainkaan Varsinais-Suomessa alueellisen junaliikenteen ostoihin. Nykytilan säilyttämisen sijaan valtion

ostoliikenteen uudistamisessa tulee tunnistaa alueellisen junaliikenteen potentiaali. Liikenne- ja viestintäviraston tuoreimmassa arviossa Varsinais-Suomesta löytyvät Suomen potentiaalisimmat yhteysvälit, muun muassa Salo–Turku–Naantali, jolla on mahdollista päästä lähes miljoonaan vuotuiseseen matkaan.

Varsinais-Suomessa, jossa lähijunaliikenteen lakkauttaminen 1990-luvulla on synnyttänyt raideinfran korjausvelkaa, on varauduttava lisäksi rata- ja asemainvestointeihin sekä asemapaikkojen suunnitteluun. Liikennöinti edellyttää Turku–Raisio–Naantali-radon parantamista ja sähköistämistä sekä Länsirata-hankkeen etenemistä. Liikennöintiä edesauttaa Turku–Uusikaupunki-raiteen peruskorjaus. Valtiolle väyläverkon omistajana kuuluu täysi vastuu verkon kunnostamisesta ja kehittämisestä. Raideinfran parannukset edesauttavat henkilöjunaliikenteen käynnistämisen ohella huoltovarmuuskriittisten ratayhteyksien pitämistä toimintakuntoisina esimerkiksi Yaran tehtaalle sekä Naantalin ja Uudenkaupungin satamiin. Lähijunaliikenteen seisakkeet ja liikennöinnin käynnistäminen edellyttävät valtion ja alueen välistä kumppanuutta.

Jyri Arponen

Varsinais-Suomen liiton maakuntajohtaja

Varsinais-Suomen liitto

kirjaamo@varsinais-suomi.fi

www.varsinais-suomi.fi

02 2100 900

PL 273

20101 Turku

Y-tunnus: 0922305-9